

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

26-27 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

м. Запоріжжя

СЕКЦІЯ 6. ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ

Голубович І.В., Хмарський В.М.

КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ ТІЛЕСНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ВІЗІЇ ІЛЛІ МЕЧНИКОВА..... 161

Овчаренко Л.С., Герасімчук Т.С., Кірицева О.А.

ПСИХІЧНИЙ СТАН ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 162

Бондарева С.А., Черненко О.Є.

ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ: МІЖ ВІДНОВЛЕННЯМ НОРМИ ТА МЕДИКАЛІЗАЦІЄЮ ТІЛЕСНОСТІ..... 169

Косс А.

БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ДИЗАЙН ТІЛЕСНОСТІ: ВІД СОЦІАЛЬНОЇ НОРМОВАНOSTІ ДО ГЕНЕТИЧНОГО ПОКРАЩЕННЯ В СПОРТІ..... 171

Серіков К.В.

КРИТЕРІЇ ГОСПІТАЛІЗАЦІЇ ХВОРИХ ІЗ ШЕМІЧНИМ МОЗКОВИМ ІНСУЛЬТОМ У ВІДДІЛЕННЯ ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ ТА РІШЕННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЛІКУВАННЯ У ГОСТРІЙ ФАЗІ ЗАХВОРЮВАННЯ..... 174

Таран Р.М.

ВІД КОНТРОЛЮ БОЛЮ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ: СУЧАСНА АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ В ЕТИЧНОМУ ВИМІРІ..... 176

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Волосовець О.П., Волосовець Т.М.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ..... 178

Алієва О.Г., Таврог М.Л., Попазова О.О., Макєєва Л.В., Громоковська Т.С.

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 180

Haidai N.V., Kyrychenko M.M., Deinichenko O.V., Pavliuchenko M.I., Shapoval O.S.

EXPERIENCE IN IMPLEMENTING INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF ENGLISH-MEDIUM STUDENTS IN OBSTETRICS AND GYNECOLOGY UNDER MARTIAL LAW AND IN COMPLIANCE WITH EUROPEAN STANDARDS OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE..... 185

Губка В.О., Головка М.Г., Гайдаржі Є.І., Охріменко Г.І.

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 188

Kaliuzhna V.V.

PROBLEMS OF DISTANCE TEACHING OF DERMATOLOGY AND VENEREOLOGY IN HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS..... 189

Козиряцька С.А.

ВИРОБЛЕННЯ НАВИЧОК РЕДАГУВАННЯ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЇХ МОВЛЕННСВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ..... 191

Крупей К.С., Деген А.С., Гуліна О.С.

CHATGPT У МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА..... 192

Лукіна Г.М.

РІЗНОМАНІТНІСТЬ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 194

Моргуницова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО СКЛАДАННЯ ЄДКІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ..... 196

ВИРОБЛЕННЯ НАВИЧОК РЕДАГУВАННЯ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО НА ЗАНЯТТЯХ З «УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЇХ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Козиряцька Світлана Анатоліївна,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент ЗВО кафедри культурології та українознавства,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Сучасний випускник медичного закладу вищої освіти повинен не тільки мати фахові знання, уміння й навички, але й грамотно висловлювати свою думку у писемному та усному мовленні, орієнтуватися в лексичному, морфологічному, синтаксичному й стилістичному аспектах сучасної української літературної мови, що є запорукою становлення його комунікативного іміджу як фахівця галузі охорони здоров'я. Тому практика викладання дисципліни УМПС у медичних ЗВО передбачає використання продуктивних методик, спрямованих на формування у студентів-медиків навичок роботи з фаховими текстами, що забезпечить розвиток їх мовленнєвої компетенції.

Одним із засобів розвитку культури професійного мовлення є редагування фахових текстів, оскільки саме цей вид роботи дає змогу розширити словниковий запас майбутніх фахівців, вчать їх послідовно й аргументовано викладати думку, уникаючи при цьому мовленнєвої надмірності. По-друге, важливою є робота з термінологічним апаратом, а відтак, і з відповідними словниками. Ці два види робіт є тісно взаємопов'язаними, оскільки редагування фахових текстів апіорі передбачає гарне володіння термінологічним апаратом, а також уміння чітко та зрозуміло подавати специфічну вузькогалузеву інформацію.

Студенти мають навчитися розрізняти такі типи помилок: 1) помилки змісту (тема розкрита неповно, немає логічно-послідовного викладу думки); 2) мовленнєві помилки (мовленнєва надмірність, неправомірне вживання термінів, емоційно забарвленої лексики); 3) граматичні помилки (неправильно утворені слова; неправильне узгодження слів у словосполученнях). Важливо пояснити різницю між різними видами правки тексту (правка-виправлення, правка-скорочення, правка-перероблення) та обґрунтувати доцільність їх використання. Мета роботи з фаховим текстом – його покращення, а не «переписування» відповідно до своїх смакових уподобань. Відтак, під час редагування слід покладатися не лише на власний досвід і знання, а й перевіряти написання того чи іншого терміна за спеціальними словниками або термінологічними стандартами. Крім того, важливо наголосити на доцільності/недоцільності використання для редагування можливостей штучного інтелекту, оскільки такі тексти потребуватимуть додаткової уваги, адже ШІ часто з метою покращення мовленнєвих конструкцій може додавати (дописувати) словосполучення або речення, щоб надати тексту мовленнєвої завершеності чи стилістичної привабливості.

Необхідна умова інформаційної цінності матеріалу – правильний вибір слова (слова слід вживати в суворій відповідності з їх семантикою), чітке узгодження причини і наслідку під час викладу матеріалу (тобто логічно-послідовний виклад матеріалу), уникання алогізмів (поєднання незіставних понять: спостерігали *наявність відсутності*), невиправданого розширення (або звуження) поняття, що виникає внаслідок змішування родових і видових категорій (*призначають одну й ту саму назву препарату*), мовленнєвої надмірності (нагромадження синонімів і близьких за значенням слів, багатослів'я: *за три години часу, у березні місяці*).

Важливо акцентувати на таких особливостях фахових текстів, які потребують редагування: надмірне вживання іншомовних слів у мовленні та наукових текстах; повтори в тексті (одну й ту саму думку подавати в різних місцях тексту, перефразовуючи її «іншими словами»); тавтологія як лексична або стилістична помилка (одночасне використання іншомовного слова з його українським відповідником (*захисний імунітет*) чи суміжне використання однокореневих слів) і тавтологія як спеціальний прийом; стилістично

невиправдане поєднання синонімів, що породжує плеоназм (був *зачинателем* та *ініціатором* нового методу в хірургії); внутрішньослівна антонімія (антонімія значень багатозначних слів, коли у них розвивається значення, що виключають одне одного, наприклад, *відходити* – одужувати і померти), що може стати причиною лексичних помилок.

Отже, для забезпечення розвитку культури мовлення майбутніх лікарів, що знаходить вияв у дотриманні норм сучасної української літературної мови, чіткості й логічності висловлювання, важливою є систематична й поглиблена робота з фаховими текстами й термінологічними словниками на заняттях з «Української мови (за професійним спрямуванням)», а відтак, вироблення навичок розрізнення типів помилок, які можуть траплятися в текстах, а також навичок роботи зі словниками, особливо термінологічними, умінь застосовувати різні види правок та поглиблення розуміння таких аспектів редагування, як точність слововживання, логічність висловлювання, повтори в тексті (тавтологія та спеціальний прийом), використання іншомовних слів (доречне та надмірне), помилки у використанні синонімів та антонімів.

CHATGPT У МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА

*Крупей Кристина Сергіївна,
к. біол. н., доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології;
Деген Анна Сергіївна,
ст. викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології;
Гуліна Оксана Сергіївна,
асистент кафедри мікробіології, вірусології та імунології,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Мовна модель ChatGPT може слугувати інструментом підтримки навчального процесу студентів і підготовки викладачів, зокрема для структурування інформації, пошуку джерел і попереднього формулювання гіпотез [1, 2; 3, с. 156]. Водночас її використання в освітньому середовищі супроводжується низкою викликів, пов'язаних із дотриманням принципів академічної доброчесності, забезпеченням достовірності навчальної інформації та збереженням пізнавальної самостійності здобувачів освіти [4, с. 325]. У процесі генерування текстів ChatGPT може допускати типові помилки – фактичні, термінологічні, логічні та методологічні, що за відсутності критичної перевірки негативно впливає на якість освітнього процесу. Тому ефективне використання мовної моделі потребує усвідомлення її обмежень, систематичної верифікації згенерованих даних і відповідального ставлення користувача [5, 6]. У цій роботі проаналізовано типові помилки ChatGPT на прикладі генерування інформації з дисципліни «Мікробіологія, вірусологія та імунологія».

Фактичні помилки у відповідях ChatGPT полягають у наданні відомостей, що не відповідають сучасним науковим даним, стандартам або експериментальним результатам, зокрема щодо груп безпеки, властивостей мікроорганізмів, механізмів патогенезу та імунних взаємодій. Їх поява зумовлена тим, що модель генерує відповіді на основі статистичних узагальнень текстових даних, а не безпосереднього аналізу актуальних первинних досліджень, що потребує обов'язкової критичної верифікації з боку користувача. Наприклад, при формулюванні запиту мовної моделі «До якої групи безпеки належить *Coxiella burnetii*?», ChatGPT відповідає «II група», але згідно з «ЄДИНИМ ПЕРЕЛІКОМ біологічних агентів, які становлять або можуть становити небезпеку для здоров'я людини», цей збудник належить до 3-ї групи [7, дод. до п. 13, табл. 1].

Термінологічні помилки у відповідях ChatGPT полягають у некоректному використанні або змішуванні спеціалізованих наукових термінів, зокрема плутанині між рівнями класифікації, суміжними поняттями чи багатозначними аббревіатурами. У мікробіології, вірусології та імунології це призводить до спотворення змісту через неправильне віднесення об'єктів, неточне вживання ключових понять або порушення